

BIBLIOTECA DE
CCATALUNYA
MEMÒRIA 2019

Setembre 2020

SUMARI

<u>Presentació</u>	pàg 3
<u>1. Indicadors</u>	pàg 4
<u>2. Què oferim als usuaris</u>	pàg 5-7
<u>ARCA: de CONTENTdm a DIGIBIS</u>	pàg 8-9
<u>3. Fons de la BC</u>	pàg 10-14
<u>Incrementa el patrimoni editorial ingressat a la Biblioteca de Catalunya</u>	pàg 15-16
<u>4. Iniciatives digitals</u>	pàg 17-20
<u>5. Col·laboracions</u>	pàg 21-23
<u>6. Treballar a la BC</u>	pàg 24
<u>7. Publicacions</u>	pàg 25
<u>8. Agraïments</u>	pàg 25

PRESENTACIÓ

L'any 2019 ha estat un any de continuïtat en tots els aspectes. La valoració dels usuaris i el grau de compliment dels compromisos de la Carta de Serveis —9 sobre 10, i 95,3%, respectivament— continuen sent xifres molt satisfactòries que la BC assoleix gràcies al compromís i professionalitat de les persones que hi treballen.

La Biblioteca ha continuat amb la tasca d'identificació i incorporació de nous fons patrimonials i compleció dels existents; a mode d'exemple, el 2019 han ingressat, entre d'altres, el fons personal del pintor i crític d'art Rafael Benet; l'arxiu històric de l'Editorial Barcino; un conjunt de manuscrits i documentació personal del poeta Carles Hac Mor; els fons gràfics dels il·lustradors Carme Peris, Enric Sió, Maria Rius i Guadalupe Guàrdia; i el fons musical de la pianista i compositora Mercè Torrents.

S'han organitzat la 3a edició de la Jornada *Pedrellianes*; i les 2es *Jornades sobre el Patrimoni Sonor i Audiovisual* en col·laboració amb l'Arxiu Nacional de Catalunya i la Filmoteca de Catalunya, tots dos esdeveniments consolidats en l'àmbit professional del patrimoni.

S'ha posat èmfasi a oferir noves eines d'informació, gestió i accés al coneixement i al patrimoni. S'ha desenvolupat i donat accés al portal *Prensa Catalana digitalitzada*, una eina de cooperació per a la identificació del patrimoni hemerogràfic existent a Catalunya; s'ha posat en obert la *Bibliografia Catalana en línia*; i s'ha implementat un visor per a la consulta dels fons procedents de dipòsit legal que són nascuts digitals.

Els indicadors i resultats de l'acció de la Biblioteca es troben disponibles al document *Pla operatiu 2019. Resultats*.

Una vegada més, el darrer comentari de la presentació de la memòria anual fa referència a l'ampliació de la BC al recinte de l'Hospital, que finalitza un any més sense acord entre les administracions implicades. La BC és la biblioteca nacional de Catalunya i ha de disposar dels espais adequats per incrementar la visibilitat institucional i dur a terme una millor acció de difusió de la col·lecció patrimonial rica i singular que conserva i que a la fi és l'herència de tots.

Eugènia Serra, directora de la Biblioteca

1. INDICADORS

	2017	2018	2019
Satisfacció usuaris	9,0	9,1	9,0
Compliment compromisos carta de serveis (%)	96,7 %	97,2 %	95,3 %
Nombre d'usuaris (presencials, remots i xarxes socials)	1.490.845	1.582.656	2.546.183
Nombre de consultes al catàleg	2.533.325	3.250.258	2.438.711
Nombre de visitants	14.701	13.683	13.984
Nombre d'activitats (exposicions, conferències, concerts, etc.)	367	352	398
Nombre de documents subministrats i consultats (originals i reproduccions)	1.283.296	1.372.555	2.363.221
Material lliurat electrònicament (%)	36,36 %	31,78 %	31,91 %
Préstec per a exposicions (nombre exposicions/peces)	22/127	18/86	17/99
Nombre documents rebuts (compra, donatiu, DL i intercanvi)	142.349	172.158	158.970
Nombre documents processats (nous, duplicats, desestimats)	146.654	147.111	139.079
Nombre d'imatges digitals creades	84.682	203.217	54.121
Nombre de número de dipòsit legal assignats	35.475	35.899	34.871
Nombre de número ISSN assignats	625	570	595
Nombre de registres CANTIC creats (per la BC)	15.599	18.484	20.142
Nombre de registres CANTIC creats (total)	23.344	23.931	23.734
Nombre de registres CIP creats	151	108	132
Dies d'obertura anuals	291	291	291
Mitjana dies de baixa per treballador	21	24	19

2. QUÈ OFERIM ALS USUARIS?

2.1 Serveis a l'usuari

Avaluació del grau de compliment de la Carta de Serveis

Per conèixer el grau de compliment dels compromisos que la BC ha establert amb els seus lectors mitjançant la [Carta de serveis](#), s'han avaluat els indicadors que els mesuren. El grau de compliment de la carta el 2019 ha arribat al 95,3 %. En general els resultats són satisfactoris, d'acord amb la tendència d'anys anteriors.

Llegim al jardí

L'1 de març es va reprendre el servei *Llegim al jardí*, d'ús del jardins del recinte de l'antic Hospital com a espai de lectura. A més de taules i cadires, els usuaris disposaven de connexió a Internet sense fils, de préstec de llibres, revistes i premsa diària. Fins a la seva finalització el 30 de novembre, el servei ha tingut més de 23.200 usuaris i s'han consultat 14.410 documents.

Xarxes socials

El bloc, Facebook, Instagram i Twitter fan difusió sistemàtica de la Biblioteca de Catalunya. Durant el 2019 la BC ha publicat 25 entrades al bloc, 193 a Facebook, 158 a Instagram i 618 tuïts. A final de 2019 la BC tenia 4.647 seguidors de Facebook , 1.833 d'Instagram i 8.756 de Twitter.

Així mateix, la Biblioteca té perfil i participa activament a Pinterest, amb 42 taulells, més de 3.500 imatges i gairebé 1.250 seguidors. També ha publicat a Flickr 425 imatges d'activitats fetes a la BC.

Serveis en línia

Des del web de la Biblioteca es pot accedir a diversos serveis: informació bibliogràfica, petició, reserva, préstec i reproducció de documents, autoservei de còpies amb dispositiu mòbil, venda en línia de reproduccions digitals, reserva d'ordinadors portàtils a la sala de lectura, préstec interbibliotecari per a institucions i usuaris particulars, proposta de compra de documents, visites guiades i sessions de docència, obtenció i renovació de passis i carnets de lector, distribució de documents duplicats a entitats sense ànim de lucre, cessió d'espais, filmacions, publicacions i botiga virtual.

2.2 Serveis educatius i visites

Col·laboració amb universitats i centres d'ensenyament

El 2019 ha continuat la campanya de col·laboració amb universitats i centres d'ensenyament secundari iniciada el 2005. L'objectiu de la iniciativa és oferir als professors i alumnes sessions de formació específica dels seus estudis a la Biblioteca de Catalunya.

En aquesta mateixa línia de col·laboració amb les universitats, la Biblioteca ha aollit durant el 2019 nou alumnes que han realitzat pràctiques curriculars com a complement del seu pla docent.

Jornades de Portes Obertes

La Jornada de Portes Obertes es va celebrar el dimarts 23 d'abril, Sant Jordi; 2.100 persones van visitar la Biblioteca.

Visites guiades

Durant l'any s'han rebut 3.400 persones en 164 sessions i visites guiades per a estudiants universitaris, de primària i secundària, escoles d'adults, associacions diverses i professionals de l'àmbit de la informació i la documentació. L'Arxiu Joan Maragall, com a casa museu, ha tingut 1.850 visitants.

2.3 Activitats de difusió

Exposicions

La BC ha organitzat durant el 2019 onze exposicions de petit format a l'Espai Zero:

- "S'ha escrit més d'un crim". 17.01-16.02.19
- "J. L. Martín, de Quico el Progre a Quico Jubilata". 18.02-16.03.19
- "Lletraferides republicanes". 18.03-17.04.19
- "Al pot petit... Llibres miniatura i microscòpics a la BC". 18.04-18.05.19
- "Fons radiofònics a la Biblioteca de Catalunya". 20.05-19.06.19
- "Albert Ràfols Casamada i Maria Girona: diàlegs íntims". 20.06-20.07.19
- "Revistes de Turisme a la Biblioteca de Catalunya". 22.07-14.09.19
- "Higini Anglès, musicologia en estat pur". 16.09-15.10.19
- "Pablo Ramírez. Artista essencial". 16.10-16.11.19
- "Calonge, en personal". 18.11-17.12.19
- "Joaquim Miret i Sans (1858-1919). Una vida dedicada al patrimoni català". 18.12.19-22.01.20

I tres, a la Sala d'Exposicions:

- "El noble esforç": l'herència dels trobadors a Catalunya". 22.02-25.04.19
- "La bibliofília a Catalunya". 31.05-31.07.19
- "La Barcelona del baró de Maldà". 15.11.19-18.01.20

Teatre a la BC

La Biblioteca ha acollit la representació de diverses obres teatrals com *Maragall a casa*, a l'Arxiu Joan Maragall; *La reina de la bellesa de Leenane*, del 14 de febrer al 14 d'abril; *Un, ningú i cent mil*, del 25 d'abril al 19 de maig; *Això ja ho he viscut*, del 18 al 29 de setembre; *Acorar*, del 23 al 27 d'octubre; *Rostoll cremat*, del 14 de novembre a l'1 de desembre.

Activitats musicals

Durant el 2019 han tingut lloc diverses activitats musicals a la Biblioteca com els concerts i recitals següents: el de piano i violí d'Umbra Duo; el dels grups de cambra IEA Oriol Martorell; els del Festival Josep Soler; el d'Antoni Besses i la violinista russa Ala Voronkova; el concert de piano a càrrec de Mari Fukuhara; i també el de Roberto Bravo; els de Josep Bassal; "Al mar Maragall"; el de la pianista Rie Hirai; el del compositor Romaine Wheeler; els del Barcelona Festival of Song; el de l'Ensemble de Saxòfons del Conservatori de Terrassa; un concert líric medieval, emmarcat en el Congrés Internacional de Literatura Medieval; un a càrrec d'Albert Guinovart al piano i de la soprano Júlia Farrés-Llongueras en motiu de la presentació d'un llibre sobre E. Granados; els del Certamen Llobet de guitarra i els del Festival Clàssics; el de la pianista Mieko Takizawa; un concert d'homenatge a Narcís Bonet; un recital de veu i piano de Mireia Tarragó i Carmen Santamaria i l'estrena de l'òpera *La maternitat d'Elna*.

Altres esdeveniments

A més d'aquestes activitats se n'han dut a terme d'altres de destacades com la celebració de "La Nit de les Acadèmies" i sessions dels "Abrils de l'Hospital" i de "Barcelona Poesia"; el cicle de conferències "Bibliofília i col·leccionisme del llibre a Catalunya, segles XIX-XXI", el de "Diàlegs Literaris" i "El meu clàssic"; la celebració del Dia de les Escritores; així com les jornades professionals de Patrimoni Sonor i Audiovisual i les Predellianes, aquestes últimes dedicades a la figura de Felip Pedrell. També es va fer un acte d'homenatge a Teresa Pàmies.

Així mateix han tingut lloc diferents presentacions de llibres, revistes i discs; taules rodones; conferències i recitals de poesia. D'altra banda, la BC ha cedit els seus espais per a diverses activitats: rodes de premsa, congressos, seminaris, tallers, lliuraments de premis, reunions, gravacions, reportatges fotogràfics, etc.

Jornada de Portes Obertes

ARCA (Arxiu de Revistes Catalanes Antiques): de CONTENTdm a DIGIBIS

[ARCA](#) (Arxiu de Revistes Catalanes Antiques) és un dels projectes cooperatius que lidera la Biblioteca de Catalunya. Inaugurat el desembre de 2005, el seu objectiu principal és promoure la cooperació entre institucions per a completar col·leccions de publicacions periòdiques que hagin estat representatives de la cultura i societat catalana, així com oferir-les a través d'un portal d'accés obert.

La producció de publicacions periòdiques a Catalunya ha estat molt àmplia i variada des de finals del segle XIX, però les particularitats d'aquest tipus de publicacions comporten que sovint les capçaleres es conservin incompletes en les diferents hemeroteques, fet que dificulta a investigadors i usuaris la consulta d'aquestes col·leccions. D'altra banda, les característiques físiques d'aquest tipus de publicació —el paper fràgil i àcid i les seves dimensions— i la consulta freqüent van ser motius claus perquè la Biblioteca de Catalunya considerés les publicacions periòdiques com una de les seves prioritats en els programes de digitalització.

Inicialment ARCA i la Memòria Digital de Catalunya —inaugurada poc després que ho fos ARCA— van seguir camins paral·lels i el programari seleccionat per a la seva gestió va ser el CONTENTdm. La utilització d'un mateix programari facilitava als usuaris les cerques, i és que aquestes es podien realitzar de forma conjunta en els dos projectes. Més enllà de la consulta a través del CONTENTdm es mantenia una pàgina web que informava de les properes incorporacions, institucions participants, una ressenya bibliogràfica de cada títol i una línia del temps que permetia situar les publicacions periòdiques de forma cronològica i relacionar-les amb esdeveniments produïts durant els anys de publicació.

Aviat el volum d'informació que suposava el creixement ARCA va començar a generar problemàtiques diferents: inicialment no permetia incloure PDFs, sinó imatges i els fitxers de text associats; limitació dels caràcters a indexar en els PDFs; limitació del número de col·leccions per llicència del CONTENTdm i una cerca i ordenació deficient en els resultats. Finalment es va optar per canviar el programari i l'any 2018 s'adjudica, mitjançant concurs públic a l'empresa Digibis S.L., la nova plataforma.

Durant l'any 2018 es van dur a terme les tasques de migració dels continguts d'ARCA en CONTENTdm al nou programari, DIGIBIS, i l'1 de març de 2019 entrà en producció la nova plataforma.

Aquesta nova plataforma és multilingüe —català, castellà i anglès— i presenta millores considerables respecte l'anterior, tant a nivell de gestió com de la consulta per part dels usuaris, ha permès la unificació de formats —totes les publicacions es poden consultar en format PDF i JPEG— i ofereix noves funcionalitats que milloren la cerca i obtenció de resultats. Així mateix, permet que els usuaris es guardin les cerques realitzades, es creïn llistes de favorits i de bibliografies.

Cal destacar també que la nova ARCA presenta millores considerables en l'exportació i intercanvi de dades; permet importar els registres bibliogràfics des del catàleg i exportar aquestes dades en diferents formats com ISBD, Dublin Core RDF, Marc etiquetat i MARCXML. També és possible l'exportació en EDM 5.2.8, requisit tècnic d'Europeana, i per tant la seva futura recollida per part d'aquest repositori.

A nivell de presentació de continguts el nou portal incorpora la línia del temps amb les seves ressenyes bibliogràfiques i una secció de monogràfics que permet donar visibilitat a una part concreta de la col·lecció. Actualment podem trobar dos monogràfics, un sobre les revistes d'avantguarda i un sobre humorístiques, cada un d'ells amb el seu propi menú, formulari de cerca i imatge de capçalera que els diferencien del conjunt d'ARCA, funcionant com una web diferenciada.

Paquita Navarro

Responsable de Digitalització i Reproducció de Documents

3. FONTS DE LA BC

El 2019 la Biblioteca de Catalunya ha adquirit 158.970 unitats documentals, de les quals 89.551 corresponen a donacions i dipòsits, 7.217 a compres, 57 a intercanvi i 62.145 al dipòsit legal.

3.1 Adquisicions destacades

Impresos i Col·leccions Especials

Aquest any han ingressat als fons de la Secció donacions fetes per particulars i entitats.

De les adquisicions per compra cal destacar l'imprès postincunable *Ferdinandus ij rex, hoc est translatum fideliter sumptum Barchinone [et]ç. In nomine Domini nostri Iesuchristi, pateat vniuersis q[ue] nos Ferdinandus Dei gracia rex Castelle, Aragonum, Legionis ... Que sia obseruada la co[n]cordia de la reyna dona Elianor ab lo cardenal de Co[m]me[n]ge ensemps ab los capitols vulgarme[n]t dits de Sanct Cugat ab altres coses...* [Barcelona: Carles Amorós, ca. 1520].

I l'exemplar incunable de l'obra de Jeroni Pau (ca. 1458-1497) coneguda com a "Barcino", *Hierouimi [i.e. Hieronimi] Pauli Libellus inscriptus Barcinona ad Paulum Ponpiliium. Impressum Barcinoni [i.e. Barchinone]: ad preces Ioannis Peyro regii locu[m]tenentis protonotarii, per Petrum Michaelem, anno salntis [i.e. salutis] M°C.C.C.lxxxxiº xxii die mensis Augusti...* [22 d'agost de 1491]. Aquesta adquisició contribueix a incrementar el patrimoni incunable de la Biblioteca de Catalunya. "Barcino" és una epístola escrita en llatí pel reconegut humanista català del segle XV, Jeroni Pau, que descriu els orígens i la història de Barcelona, així com d'altres indrets de Catalunya.

Manuscrits

El 2019 ha ingressat per donació el Fons de l'Editorial Barcino. A les pàgines catorze i quinze d'aquesta memòria se'n pot consultar una descripció més detallada.

També s'ha signat l'acord de donació del Fons Rafael Benet, format bàsicament per correspondència i que aplega al voltant d'uns 750 corresponsals.

Així mateix s'han adquirit dos lots de Joan Cortada, un de Gabriel Alomar i un conjunt documental de l'escriptor Carles Hac Mor, que conté manuscrits de reflexió crítica i teòrica, principalment, i documentació personal.

L'adquisició de l'obra de Jeroni Pau, "Barcino", ha contribuït a incrementar el patrimoni incunable de la Biblioteca.

Música

Dels fons rebuts destaca la donació del fons Joan Guinjoan, format per partitures i material musical, així com documentació diversa sobre la seva vida personal, artística i professional.

Quant a compres, sobresurt el conjunt de partitures manuscrites del compositor Josep Pujol Grau i documentació de Josep Maria Llorens i Cisteró, conservador de la Secció de Música de la Biblioteca de Catalunya de 1959 a 1973.

Documents gràfics

Dels nous ingressos a la Unitat Gràfica, cal destacar-ne les estampes i matrius de gravat de M. Josepa Colom, i, entre elles, les del treball per a l'edició de bibliòfil d'*Estampas Taurinas*, editada per Luís de Caralt. L'artista va realitzar dotze gravats a la manera negra i es va fer un tiratge de 310 exemplars.

També són molt destacables, per la seva qualitat, els dibuixos originals dels còmics d'Enric Sió, especialment per a la publicació de *Mara*, obra icònica de l'artista.

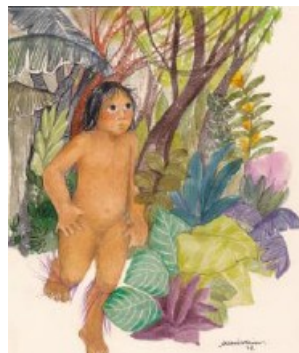
Altres incorporacions remarcables són el fons gràfic de la il·lustradora Maria Rius, adquirit per donatiu i compra, i que conté els dibuixos originals per a les obres *L'avet valent*, *Guaraçú*, *Kalyndi* i *Macbeth*.

A més, ha ingressat com a donatiu el fons de la il·lustradora Carme Peris, compost per dibuixos originals per a contes, dibuixos solts, esbossos, collages, estampes, matrius i obra impresa complementària.

També en l'àmbit de la il·lustració infantil s'han adquirit per compra els dibuixos originals de Gemma Sales, realitzats per a diferents contes.

Així mateix, s'ha adquirit el fons de dibuixos i esbossos de la il·lustradora Guadalupe Guàrdia, que són una mostra àmplia de la seva activitat professional en diverses temàtiques: felicitacions de Nadal, participacions, retallables, contes i llibres de text, bàsicament per a l'editorial Susaeta.

Dins de l'àmbit del gravat, destaquem la compra a la Galeria d'art Contratalla de les estampes d'artistes contemporanis reconeguts, com ara Albert Ràfols Casamada, Conxa Ibàñez, Josep Guinovart, Joan Barbarà, Maria Girona, entre d'altres.

Dibuix original del conte
Guaraçú de Maria Rius

També s'ha adquirit com a donatiu els fons dels artistes Gertrudis Galí i Manuel Viusà, que inclou dibuixos, matrius i estampes; així com la compra del llibre de bibliòfil *Exemples: extrets del Llibre de les Bèsties: text original del segle XIII*, de Ramón Llull amb il·lustracions de Manuel Viusà.

S'ha completat el fons Miniprint i s'han fet compres més modestes, pel nombre de documents, però igualment destacables, com les dues caricatures de Johan Cruyff dibuixades per Antoni Calonge; les estampes calcogràfiques de vistes de Barcelona d'Albert Henry Payne, Georg Braun i Frans Hogenberg; la litografia de les *Runes d'un convent de Barcelona* de Godefroy Engelmann; dibuixos d'Eliseu Meifren, F. Xavier Gosé, Ricard Opisso i Pere Pruna; així com algunes fotografies de Josep M de Sagarra.

Documents sonors i audiovisuals

Cal destacar l'ingrés de tot el fons del compositor Joan Guinjoan, traspasat el 2019, que conté més de 1.000 documents sonors i audiovisuals dels quals un 10 % són documents no comercials i enregistraments d'arxiu.

El fons discogràfic Flora Klein Andreu, donat per la UB, és de gran interès tant pel volum (poc menys d'un miler de discos), per la procedència familiar (filla de Madrona Andreu) i pel contingut relacionat amb la literatura hispànica.

Concert del IX Festival Josep Soler celebrat el dia 1 d'abril. La Biblioteca custodia el fons personal del compositor i musicòleg, format per partitures manuscrites i impreses pròpies i d'altres autors, quaderns, correspondència, monografies i programes de mà dels segles XX i XXI.

Han ingressat també col·leccions que complementen el dipòsit legal anterior al 1959: vinils de la família Tiffon, fons de la discogràfica Zafiro, un conjunt de gairebé dos-cents discos de pedra dels quals bona part són de l'era acústica (Ronquillo) i més de 300 rotlles de pianola (Rieradevall). El crític literari Sam Abrams ha fet donació d'una col·lecció de discos de poetes americans llegint poemes propis.

Entre els documents adquirits per compra cal destacar alguns Gramophon d'una sola cara, i discos de les intèrprets Maria Barrientos i Conxita Supervia.

Publicacions periòdiques

El 2019 destaca per l'adquisició de set títols de publicacions periòdiques catalanes, amb graus de completesa notables, que incrementen el patrimoni hemerogràfic del primer terç del segle XX.

Fin de siglo (Barcelona, 1891) i *Almanaque de Fin de Siglo para 1892*. La col·lecció conté dotze números dels quinze publicats i és la més completa coneguda fins ara.

El Corazón de Jesús en el Tibidabo/La Voz del Tibidabo, revista mensual dedicada a les obres del Temple Expiatori del Sagrat Cor de Jesús del Tibidabo, amb il·lustracions en blanc i negre de col·laboradors com Salvador M. Rosés, Norbert Font i Sagué i Jaime Boloix i Canela.

Cròniques del Orfeó Manresà, que era el portaveu d'aquest orfeó i incloïa fotografies i anuncis.

Teatro mundial era una revista de teatre, en castellà, de periodicitat setmanal que publicà 170 números a Barcelona entre 1912 i 1916. Actuava com a noticiari de representacions que es feien a Espanya, divulgador de notícies referents al teatre que arribaven de París, Bèlgica o l'Argentina, així com de difusora de nous autors. El 1914 edità *Teatro mundial. Suplement català*, íntegrament en català, dedicat als autors i artistes catalans, així com a les representacions que es feien a tot Catalunya.

Torrnyau: periodich manresà en serio i en broma, va ser una publicació humorística setmanal, feta a Manresa, il·lustrada en blanc i negre, de la qual sembla que només aparegueren quatre números.

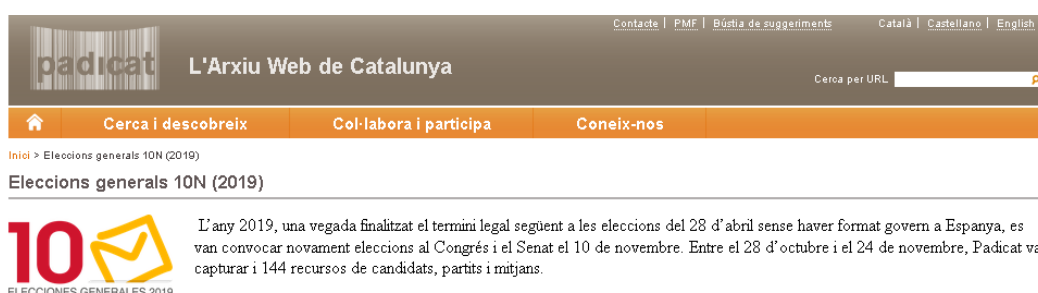
Per acabar, *Catalunya atlètica*, la va fundar i dirigir l'atleta Guerau Garcia i Obiols. Era mensual i es dedicava exclusivament a la difusió de l'atletisme i els seus valors. Ben editada, presentava nombroses fotografies i textos molt escollits. Els divuit números d'aquesta revista, fonamental dins de la història de l'esport català, omplen un buit existent als fons de la Biblioteca de Catalunya.

Són remarcables els nombrosos donatius de números solts que ens envien les biblioteques universitàries, públiques i particulars i que serveixen per a incrementar i completar el fons de la Biblioteca de Catalunya.

La web catalana

El portal [PADICAT](#) (Patrimoni Digital de Catalunya), que té com a objectiu compilar, processar i donar accés permanent a la producció digital catalana va entrar en funcionament el 2006 i actualment està en ple rendiment. Aquest any s'hi han publicat tres monogràfics dedicats a les eleccions generals i municipals.

A final de 2019 s'hi havien adherit unes 700 institucions diverses, mitjançant la formalització d'un conveni de col·laboració i contenia 383.708 captures de 156.892 llocs web amb un volum de 22,8 TB.

Dipòsit Legal (Bibliografia catalana)

El 2019 han ingressat per dipòsit legal 62.145 documents de diversos tipus: llibres, revistes, material gràfic, sonor, audiovisual, etc. S'han assignat un total de 34.871 números nous (29.900 a Barcelona, 2.043 a Girona, 1.395 a Lleida i 1.533 a Tarragona).

El Dipòsit Legal de Catalunya, integrat en la Biblioteca de Catalunya, és el receptor de la producció editorial i audiovisual catalana. La seva funció principal és recollir i preservar el conjunt de la producció editada a Catalunya en qualsevol suport i fer-ne possible el seu accés.

A finals de 2019 s'ha posat en marxa un nou visor de consulta de documents de dipòsit legal nascuts digitals. És d'accés restringit a una estació de la sala de lectura per a protegir els drets de còpia i transmissió.

Patrimoni d'editors i editats

El 13 de març de 2015 es va presentar el portal [Patrimoni d'editors i editats](#), desenvolupat per la Biblioteca de Catalunya amb la voluntat de promoure la preservació i el descobriment del patrimoni editorial, proporcionar un accés únic als fons i arxius d'editors i autors, contribuir a la internacionalització del patrimoni i la cultura catalana a través de les seves indústries culturals, posar en valor els fons personals d'autors i editorials a través de la seva vinculació i garantir la disponibilitat de l'edició històrica per a futures publicacions.

Incrementa el patrimoni editorial ingressat a la Biblioteca de Catalunya

L'any 2019 es va signar l'acord de donació del fons de l'Editorial Barcino. La directora de la Fundació Carulla, Marta Esteve i la directora de la Biblioteca de Catalunya, Eugènia Serra, van formalitzar la signatura i es va celebrar un acte de recepció del fons presidit per l'Honorable Consellera de Cultura. D'aquesta manera es posarà a l'abast dels investigadors un nou fons editorial que millorarà el coneixement del sector editorial de la Catalunya del segle XX.

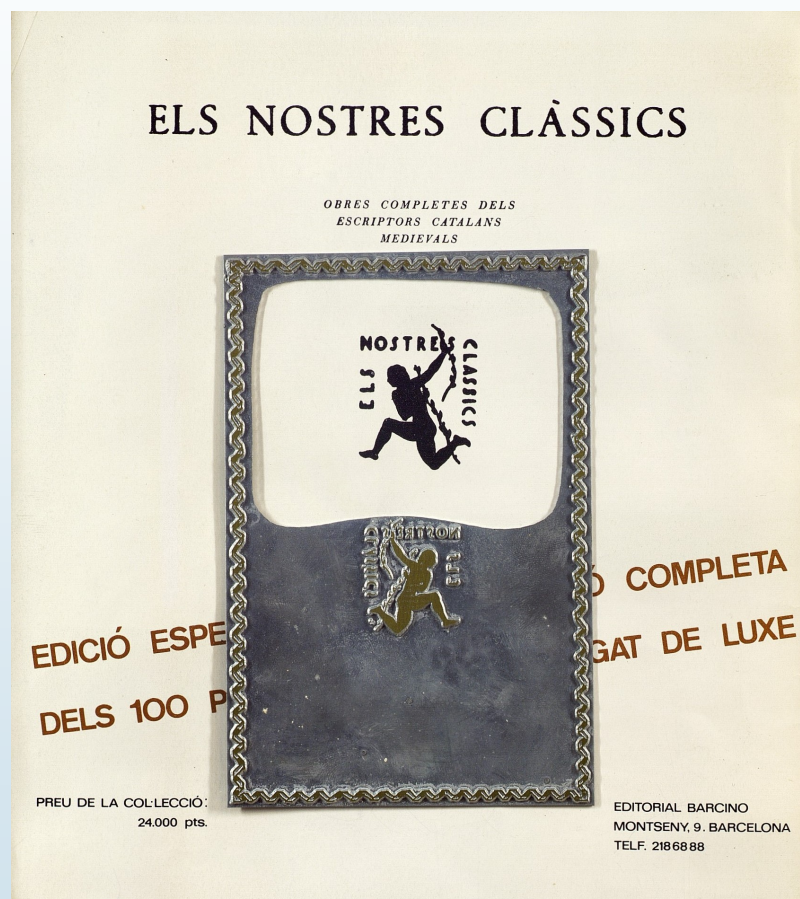
L'Editorial Barcino creada el 1924 pel reconegut filòleg i editor Josep Maria de Casacuberta i Roger (Barcelona, 1897-1985), de qui la BC també conserva fons, és una entitat de referència del sector editorial català. Des dels seus inicis ha publicat vora 900 títols i ha desenvolupat una tasca molt rellevant en la difusió de la cultura catalana. La col·lecció Els nostres clàssics i la Col·lecció Popular Barcino són dos exemples vius de recuperació de la literatura catalana medieval i divulgació de la cultura catalana. Barcino es distingeix des dels seus inicis pel rigor i cura en l'edició de textos i, així, Casacuberta comptà amb la col·laboració de notables figures com ara Ramon d'Alòs-Moner, Pere Bohigas, Pompeu Fabra, Lluís Nicolau d'Olwer o Jordi Rubió i Balaguer. L'empresa subsistí a la Guerra Civil i a la dictadura franquista, època en què la censura afectà profundament l'editorial i els seus fons.

El contingut de la donació aplega principalment documentació generada per l'editorial principalment durant els anys setanta, vuitanta i noranta. Es tracta de documents de caràcter administratiu, comptable i de gestió; com ara pressupostos, correspondència amb els subscriptors, fitxes de gestió de drets d'autor, de l'ISBN; també conté catàlegs històrics de l'editorial o altra documentació que exemplifica el procés de producció de les obres. Conté un petit conjunt de documentació del fundador de l'editorial, Josep Maria de Casacuberta i Roger, i altres materials com ara fullets polítics clandestins que sembla que eren recopilats per ell mateix, com també alguns números de revistes o diaris.

L'any 2014 la BC va dissenyar el portal Patrimoni d'editors i d'editats de Catalunya amb la finalitat de promoure la preservació i el descobriment del patrimoni editorial, proporcionar un accés únic als fons i arxius d'editors i autors, contribuir a la internacionalització del patrimoni i la cultura catalana a través de les seves indústries culturals, posar en valor els fons personals d'autors i editorials a través de la seva vinculació, i garantir la disponibilitat de l'edició històrica per a futures publicacions. Del 2014 ençà, s'ha continuat fent recerca i nodrint el portal de contingut. Actualment el portal dona notícia de 48 editorials actuals i històriques, que aporten una visió àmplia de l'evolució del món editorial a la Catalunya del segle XX, principalment. Recull també els fons d'editors literaris i fons d'autors i il·lustradors. El portal té versió en anglès des de començament de 2016.

En els darrers anys han ingressat altres fons editorials com ara Gustavo Gili, Edicions 62, Plaza & Janés, Grijalbo, o Editorial Alpha. Aquesta tasca facilita els treballs d'investigació i promou la preservació de la memòria dels editors i dels editats de Catalunya.

Núria Altarriba
Directora de la Unitat Bibliogràfica

Motlle del logotip de la col·lecció "Els nostres clàssics"

4. INICIATIVES DIGITALS

La Biblioteca de Catalunya impulsa i participa en iniciatives digitals tant pròpies com d'altres organitzacions.

4.1 Els fons patrimonials a Internet

ARCA

La BC impulsa el projecte [ARCA](#) (Arxiu de Revistes Catalanes Antiques), un portal d'accés obert que inclou publicacions periòdiques tancades que han estat representatives dins la cultura i la societat catalanes.

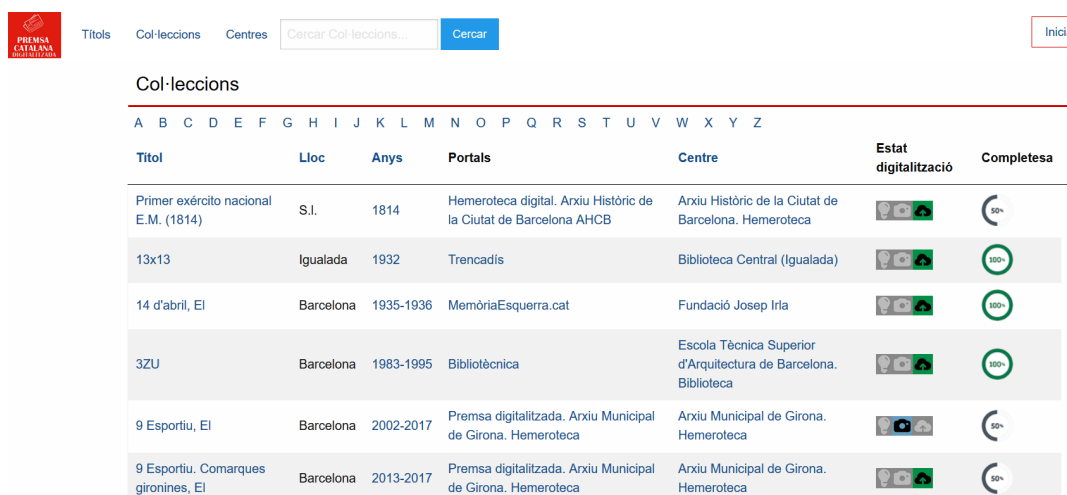
ARCA permet als usuaris accedir a les col·leccions senceres de les publicacions sense haver de perdre temps i esforços en la seva localització i consulta a diferents institucions. A més, facilita la recuperació i la preservació del patrimoni hemerogràfic català, ja que el fet de disposar de substituïts digitals dels documents minimitza l'ús dels originals i el seu desgast. En finalitzar l'any s'hi poden consultar 405 títols que contenen 2.546.187 de pàgines; ARCA compta amb 37 institucions col·laboradores.

L'1 de març de 2019 es va posar en marxa una nova plataforma amb noves funcionalitats i prestacions, amb l'objectiu de millorar l'experiència i obtenció de resultats dels usuaris. A la pàgina vuit d'aquesta memòria es fa una detallada explicació del nou portal.

Prensa Catalana Digitalitzada

El 9 de juliol de 2019 es va estrenar aquesta [plataforma](#) cooperativa de diaris i revistes catalans digitalitzats que descriu i enllaça unes 2.000 capçaleres.

Vol facilitar l'accés a la premsa catalana digitalitzada des d'un únic portal, que les institucions poden actualitzar en línia. També inclou les que estan en procés de publicar-se.

Títol	Lloc	Anys	Portals	Centre	Estat digitalització	Completesa
Primer exèrcito nacional E.M. (1814)	S.I.	1814	Hemeroteca digital. Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona AHCB	Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona. Hemeroteca		
13x13	Igualada	1932	Trencadís	Biblioteca Central (Igualada)		
14 d'abril, El	Barcelona	1935-1936	MemòriaEsquerra.cat	Fundació Josep Irla		
3ZU	Barcelona	1983-1995	Bibliotècnica	Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona. Biblioteca		
9 Esportiu, El	Barcelona	2002-2017	Prensa digitalitzada. Arxiu Municipal de Girona. Hemeroteca	Arxiu Municipal de Girona. Hemeroteca		
9 Esportiu. Comarques gironines, El	Barcelona	2013-2017	Prensa digitalitzada. Arxiu Municipal de Girona. Hemeroteca	Arxiu Municipal de Girona. Hemeroteca		

Bibliografia Catalana en línia

Aquest any s'ha posat en obert la [Bibliografia Catalana](#).

És un subconjunt del catàleg de la Biblioteca de Catalunya. Inclou les obres publicades o produïdes a Catalunya de qualsevol tipologia, de qualsevol època, sobre qualsevol temàtica i en qualsevol llengua. I també les obres en llengua catalana o occitana publicades arreu del món.

Botiga Virtual de publicacions

Igualment s'ha estrenat una nova interfície de la [Botiga Virtual](#) de publicacions de la Biblioteca.

La nova aplicació ha permès millorar tant el disseny de visualització i distribució de continguts com la gestió interna per a introduir les novetats.

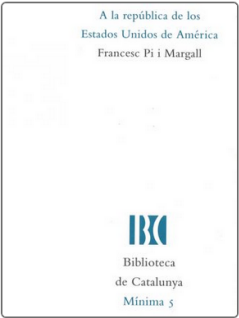
Botiga

Ordre predeterminat ▼ Mostra 1–12 de 272 resultats

1 2 3 4 ... 21 22 23 ▶

202 cartells America Sanchez
62,00€
[Afegeix a la cistella](#)

A la república de los Estados Unidos de América
Francesc Pi i Margall
7,20€
[Afegeix a la cistella](#)

Antígona
[Llegeix més](#)

Memòria Digital de Catalunya

La [Memòria Digital de Catalunya](#) és un repositori cooperatiu, coordinat pel CSUC i la BC que permet la consulta en accés obert de col·leccions digitalitzades de diferents institucions.

La seva principal finalitat és augmentar la visibilitat i consulta del patrimoni català. Conté uns dos milions d'objectes digitals repartit en 171 col·leccions de trenta-sis institucions participants.

En la MDC es poden trobar col·leccions digitalitzades de la Biblioteca de Catalunya d'incunables, manuscrits, llibres impresos, material gràfic, partitures, enquadernacions artístiques, cartells, fons fotogràfics, etc. Aquestes col·leccions estan obertes i s'hi estan incorporant nous documents digitalitzats.

Europeana

La Biblioteca de Catalunya és un dels socis col·laboradors del portal [Europeana](#), la biblioteca multimèdia digital europea. A més de proporcionar continguts (36.352 objectes digitals), la Biblioteca de Catalunya actua com a intermediària entre Europeana i altres institucions catalanes que hi aporten un total de 105.252 continguts a través dels seus repositoris digitals. Els repositoris que hi participen són:

- Memòria Digital de Catalunya (MDC)
- Cartoteca Digital, de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya
- Trencadís, de la Diputació de Barcelona
- Bipadi, de la Universitat de Barcelona

El 2019 no s'han incorporat documents nous perquè des dels repositoris s'han estat preparant les adaptacions tècniques demanades per Europeana, necessàries per fer noves càrregues.

RACO (Revistes Catalanes d'Accés Obert)

La Biblioteca de Catalunya participa en el portal [RACO](#) (Revistes Catalanes amb Accés Obert), juntament amb el Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya, un dipòsit des del qual es poden consultar, en accés obert, els articles a text complet de revistes científiques, culturals i erudites catalanes. A RACO es troben quasi 232.000 articles de 517 revistes de 97 institucions.

World Digital Library

La Biblioteca de Catalunya participa en la [World Digital Library](#), el portal impulsat per la Library of Congress amb el suport de la UNESCO per fer públics a Internet materials importants de les cultures d'arreu del món.

4.2 Participació ciutadana

Transcriu-me!!

[Transcriu-me!!](#) és una proposta de col·laboració adreçada als investigadors i ciutadans en general, que vol millorar l'accés als continguts digitals que publica la Biblioteca de Catalunya. Es basa en la complicitat entre les institucions i la societat, i compta amb el suport del CSUC (Consorci de Serveis Universitaris de Catalunya).

Durant l'any 2019 s'ha completat la col·lecció de *Correspondència d'Àngel Guimerà* amb 229 transcripcions que s'han incorporat a la MDC.

També s'ha inclòs la col·lecció de *Cartes rebudes de Joan Maragall*. Es tracta de prop de 2.100 cartes —originals i còpies autògrafes o mecanoscrites— de més de 450 corresponents, dins del període de 1880 a 1911. El desembre de 2019 s'havia finalitzat de transcriure totes les cartes.

4.3 Preservació digital

COFRE preservació digital

La Biblioteca de Catalunya ha implementat un pla de preservació digital que ha de garantir la perdurabilitat dels documents digitals que formen part de la seva col·lecció. Com a responsable de la preservació del patrimoni bibliogràfic a Catalunya, la BC ha dedicat molts recursos a digitalitzar documents analògics, alhora que ha incorporat als seus fons documents creats directament en format digital.

El 2011 va entrar en funcionament el repositori de preservació COFRE (COnservem per al Futur Recursos Electrònics) que garanteix la perdurabilitat d'aquests documents.

Al llarg de 2019 s'hi han carregat 318.374 fitxers corresponents a 4.944 documents, que ocupen 6,19TB.

PADICAT

El portal [PADICAT](#) (Patrimoni Digital de Catalunya), del qual s'ha parlat en l'apartat Fons de la BC, s'encarrega de la preservació digital de la web catalana.

A final de 2019 conté 383.708 captures de 156.892 llocs web, que suposen 526 milions de fitxers amb un volum de 22,8 TB.

5. COL-LABORACIONS

En aquest apartat s'inclouen les institucions o entitats amb que la BC ha realitzat iniciatives i activitats cooperatives.

Abadia de Montserrat	ARCA	Accés a continguts digitals
AEDOM	Participació en la Comisión de Archivos Sonoros y Audiovisuales	Representació a organitzacions professionals
	Premis de la Crítica Catalana	Activitat cultural
	Recital-homenatge d'autors dels Països Catalans	Activitat cultural
AELC	Recital Dia de les Escriptores	Activitat cultural
	ARCA	Accés a continguts digitals
	Llegim al Jardí	Activitat cultural
Ajuntament de Barcelona	Jornades sobre el Patrimoni Sonor i Audiovisual	Activitat professional
Arxiu Provincial Escola Pia de Catalunya	ARCA	Accés a continguts digitals
Associació Joan Manén	Activitats de l'associació	Activitat professional
Associació Terral	Celebració VII Concurs Lletres Escrites	Activitat cultural
	CANTIC	Normalització de noms i títols
Ateneu Barcelonès	COFRE	Preservació digital
Barcelona Festival of Song 2019	Concert	Activitat cultural
Barcelona Piano Academy	Concert	Activitat cultural
BNE	Catalogació DL	Catalogació cooperativa
Casa Museu Àngel Guimerà	Transcriu-me	Accés a continguts digitals
Centre Moral i Instructiu de Gràcia	ARCA	Accés a continguts digitals
Cercle de Cultura	Sessions Fòrum Cultura 2020	Activitat cultural
Certamen Llobet	Concert	Activitat cultural
	ARCA	Accés a continguts digitals
COAC	CANTIC	Normalització de noms i títols
	Presentació traducció IFLA Library Reference Model	Activitat professional
COBDC		
Consorti de les Drassanes	ARCA	Accés a continguts digitals
	Activitats de foment cultural per a alumnes del	
Consorti per a la Normalització Lingüística	CPNL	Suport a la docència

	Fem memòria	Accés a continguts digitals
	Memòria Digital de Catalunya	Accés a continguts digitals
	PADICAT	Preservació digital
	RACO	Accés a continguts digitals
	<i>Transcriu-me!!</i>	Accés a continguts digitals
	RECERCAT Dipòsit de la recerca de Catalunya	Accés a continguts digitals
	CCPBC Catàleg Col·lectiu del Patrimoni Bibliogràfic de Catalunya	Catàleg col·lectiu
	CCUC Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya	Catàleg col·lectiu
	GEPA	Magatzem cooperatiu
CSUC (Consorti de Serveis Universitaris de Catalunya)	CANTIC	Normalització de noms i títols
Diputació de Barcelona	ARCA	Accés a continguts digitals
EBLIDA	European Bureau of Library Information and Documentation Associations	Representació a organismes internacionals
Editorial Adesiara	Presentació de llibre	Activitat cultural
Editorial ING	Presentació de llibre	Activitat cultural
Editorial Mediterrània	Presentació de llibre	Activitat cultural
Editorial Tintamotora	Presentació de llibre	Activitat cultural
Editorial Voliana	Presentació de llibre	Activitat cultural
Escola d'Art i Superior de Disseny Llotja	Pràctiques d'alumnes	Suport a la docència
ESMUC	Pràctiques d'alumnes	Suport a la docència
FESABID	Assemblea general i recepció congressistes JEID19	Activitat professional
Festival Soler	Concert	Activitat cultural
Filmoteca de Catalunya	Jornades sobre el Patrimoni Sonor i Audiovisual	Activitat professional
Fundació DAMM	Mecenatge per a la catalogació	Catàleg col·lectiu
Fundació Folch i Torres	ARCA	Accés a continguts digitals
Fundació GIN	Portal Humoristan d'humorisme gràfic	Accés a continguts digitals
Fundació Joan Manén	Presentació llibre	Activitat cultural
Fundació Josep Irla	ARCA	Accés a continguts digitals
Fundació Junta Constructora Temple Expiatori de la Sagrada Família	ARCA	Accés a continguts digitals
Fundació Nous Horitzons	ARCA	Accés a continguts digitals
Fundació Roca Galès	ARCA	Accés a continguts digitals
	Recitals Barcelona Poesia	Activitat cultural
ICUB	Nit de les Acadèmies	Activitat cultural
ICUB-Arxiu Històric de la Ciutat	ARCA	Accés a continguts digitals
IEA Oriol Martorell	Cicle de Música de Cambra	Activitat cultural
IFLA	International Federation of Libraries Associations and Institutions	Representació a organismes internacionals

	Cicle "El meu clàssic"	Activitat cultural
	Festival Clàssics	Activitat cultural
ILC	Acte homenatge Teresa Pàmies	Activitat cultural
Institut Català de les Dones	CANTIC	Normalització de noms i títols
	ARCA	Accés a continguts digitals
Institut Català de les Empreses Culturals	CANTIC	Accés a continguts digitals
La Perla 29	Teatre en l'espai d'Arts i Oficis	Cessió d'espai
La Casa dels Clàssics	Cicle "El meu clàssic"	Activitat cultural
Library of Congress	World Digital Library	Accés a continguts digitals
L'Observatori de l'Ebre	ARCA	Accés a continguts digitals
	Hispana	Accés a continguts digitals
Ministerio de Educación, Cultura y Deporte	Consejo de Cooperación Bibliotecaria	Representació a organismes
Museu de Ciències Naturals de Barcelona	ARCA	Accés a continguts digitals
MNAC	CANTIC	Normalització de noms i títols
Observatori Cultural de Gènere	Recital Dia de les Escripores	Activitat cultural
Òmnium Cultural	Presentació Premi Òmnium Millor Novel·la Catalana de l'Any	Activitat cultural
	CANTIC	Normalització de noms i títols
Parlament de Catalunya	ARCA	Accés a continguts digitals
RACAB	ARCA	Accés a continguts digitals
Seminari Conciliar de Barcelona	Catálogo fons patrimonials	Catàleg col·lectiu
UAB. Facultat de Filosofia i Lletres	Presentació llibre	Activitat cultural
UAB. Facultat de Filologia	Pràctiques alumnes	Suport a la docència
UAB. Institut d'Estudis Medievals	Taula rodona	Activitat cultural
UB. Facultat de Belles Arts	Pràctiques alumnes	Suport a la docència
	Activitat IX Congrés EDICIC	Activitat professional
UB. Facultat de Biblioteconomia i Documentació	Pràctiques alumnes	Suport a la docència
UB. Facultat de Geografia i Història	Pràctiques alumnes	Suport a la docència
UB. Facultat de Filologia	Activitat Congrés Internacional de l'Associació Hispànica de Literatura Medieval	Activitat cultural
	Sessions dels "Abrils de l'Hospital"	Activitat cultural
UB. IRCVM	Taula rodona	Activitat cultural
UDLL	Presentació revista	Activitat cultural
Universitat d'Andorra. CANTIC	CANTIC	Normalització de noms i títols
Universitat de València. CANTIC	CANTIC	Normalització de noms i títols
Universitat Ramon Llull. CANTIC	CANTIC	Normalització de noms i títols
VINSEUM	CANTIC	Normalització de noms i títols
Viquipèdia	Creació de continguts	Accés a continguts digitals

6. TREBALLAR A LA BC

El 2019 ha continuat el pla d'estades internes voluntàries de personal de la BC en altres unitats de treball diferents a l'habitual. Hi han participat sis persones.

6.1 Comunicació interna

S'han portat a terme trobades periòdiques entre la directora i el personal de la Biblioteca (Espai de Trobada) amb l'objectiu de potenciar la comunicació.

6.2 Estades internes

El 2019 han continuat les estades internes de treballadors de la BC que tenen com a objectius principals millorar el coneixement de la Biblioteca, les relacions personals i les habilitats i competències personals.

Sis persones han fet una estada en altres unitats de treball.

Tots els participants repetirien l'experiència. L'aspecte més valorat és conèixer el funcionament d'una altra unitat i canviar de rutina.

6.3 Formació del personal

Conscient de la importància que el personal de la Biblioteca tingui una formació actualitzada i continuada, la BC ha organitzat les *II Jornades sobre el Patrimoni Sonor i Audiovisual* i la tercera edició de les *Pedrellianes*, que han estat espais de trobada i de debat.

A part, el personal de la Biblioteca ha assistit a un total de cent tres cursos, organitzats pel Departament de Cultura o altres organismes del sector.

7. PUBLICACIONS

La Biblioteca de Catalunya desenvolupa la seva política específica de publicacions, tant edicions pròpies com coedicions.

- *Cartografies del disig III: sis espectacles de teatre de cambra*. Barcelona: Biblioteca de Catalunya, desembre 2019
- Francesc Valls. *Missa Ut queant laxis*. Barcelona: Biblioteca de Catalunya: Departament de Cultura, 2019. (publicació electrònica)
- *Haidé. Estudis maragallians*. Butlletí de l'Arxiu Joan Maragall. Número 8. Barcelona: Biblioteca de Catalunya, 2019. (publicació electrònica)
- Joan Baptista Cabanilles. *Opera omnia*. Volum X. Barcelona: Biblioteca de Catalunya, 2019.
- *Model de referència per a les biblioteques de l'IFLA*. Barcelona: Biblioteca de Catalunya: Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya, 2019. [Traducció catalana d'Assumpció Estivill Rius].

8. AGRAÏMENTS

La Biblioteca de Catalunya incrementa constantment el seu patrimoni gràcies a la generositat de les persones, organitzacions, entitats, institucions, etc. que hi han fet donacions. En el web de la BC es pot consultar la llista de donants, tant particulars com entitats.